

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem Mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Naša železnična zgradba in dolenjsko prebivalstvo.

Železnično vprašanje je sedaj popolnem rešeno: še nekoliko tednov in pričeli bodo z zgradbo toliko zaželjene dolenjske železnice! Stavbe za progo Ljubjana-Kočevje oddadó se tekom prihodnjega meseca; na črti Grosuplje-Novomesto se vsled preneugodnega vremena sicer še ni mogel vršiti politični obhod, toda kakor hitro dotična komisija reši svoj pregled ter ministerstvo potrdi njeno delo, prične se delo tudi na tej progí brez vsega odlašanja. Vsaj maja meseca mrgolelo bode po Dolenjskem delavskih krdél, deloma domačinov, deloma tujcev, kateri bodo morali z največjo hitrostjo lotiti se svoje naloge, da se obe progí do predpisanega roka, t. j. do 16. jan. 1894 zgradite ter izročé prometu.

Naravno je, da bode toliko tisoč delavcev s svojimi inženirji, podjetniki itd. dosti denarja pustilo, zlasti po onih krajih, katere reže projektovana železnica. Tù ne gré, če vzamemo vse skupaj, za siromašnih par tisočakov, temveč

zaslužek, ki se bode dal spraviti v denar, znašal bode bržkone nekoliko milijonov. Baš med zgradbo nudi se torej našim Dolenjcem najlepša prilika, na pošten način sebi in podjetju na korist služiti lepe novce, in razsoden gospodar prihranil si bode prav z lahka primerno glavnico (kapital), s kojim bode potem mogel gospodariti ter posluževati se ugodnostij nove železnične zveze.

A baš radi tega, ker je prilika toliko vgodna, Dolenjci ne smemo rok križem držati, sicer pride tujec in potisne v žep oni dobiček, ki je vendar v prvi vrsti namenjen domačinu. Razgovarjal sem se o tej prevažni stvari s starim prijateljem, inženirjem dolenjskim, kateri uže kakih dvajset let se ukvarja z železničnimi zgradbami, in le-ta mi je nasvetoval nekatere reči, katere sedaj podajam dolenjskim rojakom v prid.

Prva stvar, na katero je misliti, so prenočišča za delavce. Le pomislite, toliko tisoč delavcev bode pri železnični zgradbi in sicer za več kakor dve leti! Kedor ima torej več prostora v svoji hiši, naj se stisne s svojo dru-

in vendar on se ni vsmilil, srce bilo mu je trdeje od kamena. Koliko njihovih družic se je omožilo, a one Vendar to ni vesela pesem, pustimo to danes na strani, saj sem rekel, da zagodem danes veselo. Toraj poslušajte!

* * *

Nu, Mihca Dugolina ste pač poznali? Ne? . . . Kaj se ne spominjate, da je služil on pri bogatem Orehku za starega hlapca, saj je bil menda pri oni hiši, odkar je počel hlače nositi, a od tedaj je pač že mnogo Krke mimo Novega Mesta preteklo, saj je temu že več kot štirideset let. Če koga, pa je našega Mihca osoda obdarila s pravim imenom. Mihec Dugolin bil vam je dolg kot večnost, mršav kot komar, a priden, da bi mu zastonj iskal para. Pa vendar se mu je našel par, a to je bila Metka Tepka, katera je služila pri istem gospodarju kot Mihec. To sta bila posla, takovih ne bi našel, če bi jih ob belem dnevu

PODLISTEK.

Mihec Dugolin in Metka Tepka.

(Predpustna črtica; spisal —è).

„Hejsasa, hopsasa pustna nedelja,
Lan' sem bil krofov sit, letos pa zelja!“
Národna.

Kosmata kapa, kaj pa, da vam danes zagodem? Privil sem dobro strune in godalo in grlo dobro namazal, a vam se tudi že noge privzdigujejo, toraj moram nekaj veselega. A kaj je veselejšega kakor ženitnina, kaj vprašam vas, kateri ste se letošnjega dolgega predpusta marsikaterikrat obrnili na ženitnini in spravili marsikateri kozarček božje kapljice pod svojo prostorno streho? Oj, oj dolg je bil, dolg letošnji predpust in vendar kolikim je bil prekratek! Koliko po ženitbi hrepenčih devičic je ob novem letu prepevalo:

„Če se ne vsmili,
Letos pust mili . . .“

žino ter odstopi naj nekoliko svojih prostorov tujim delavcem! Ti ne bodo izbirčni gledé stanovanja; spi jih skupaj po 6—10 mož v tesnih prostorih in plačujejo na dan po 5—10 kr. Ali gospodarji, bodite takoj posvarjeni, da terjate od slehernega delavca brez izjeme vsako saboto plačo za stanovanje! Na „upanje“ ni dajati nikomur in nikoli, kdor ne verjame, gotovo bode opeharjen.

Za stanovanjem pride hrana. Pri železničnih stavbah je povsod navada, da se v bližini večjih del, na pr. pri predorih (tunelih), večjih mostovih, težavnejših zasekah postavijo „barake“. Kajti delavec mora štediti s pičlo odmerjenim časom! Za zajutrek mu pusté pol ure, za obed poldrugo uro, za „južino“ četrť ure. Daleč hoditi torej ne more, sicer zapravi ves čas, namenjen počitku, na potu. Drži se torej svoje barake, in tu mu postrežejo z raznimi toplimi in mrzlimi jedili, z mnogovrstno pijačo itd.

Vse to kaže, da ni vse jedno, kedo se ugnjezdí v taki baraki, tujec ali domačin. Vážna beseda v tem oziru gré županom. Naj pazijo vzlasti oni na to, da barako postavi kak domač človek, kak krčmar iz iste srenje, ali vsaj kak domorodec, ne pa kak „privandranec“ iz blažene Italije, ali kak „prefrigan“ Nemec. „Baraka“ ne stane toliko, da si je sami ne bi mogli omisliti, ali pa se dobi na primernem prostoru blizo dotičnemu železničnemu objektu kaka hiša v najem, katera služi istemu namenu za dveletno zgradbeno dóbo.

Dobiček pri „baraki“ je gotov in je izdaten, a tudi tu velja načelo: „Ni č na kredo!“ Vsak delavec dobí vsak dan toliko gotovega

denarja na roko, kolikor neobhodno potrebuje za svoje potrebe. Pred vsem svaril je stari in izkušeni moj praktik pred tako zvanimi „Partieführer“-ji ali „akordanti“. Ta gospóda je po navadi zeló gostobesedna ter zna krčmarjem govoriti kaj mamljivo, ali skušnja vendar le uči, da treba previdnim biti onemu, ki ima posla z njo. To bodi povedano zlasti našim krčmarjem!

Tudi ženske utegnejo marsikak groš zaslužiti povodom železnične zgradbe. Gospodinje bodo kruh pekle za delavce, nekatere bodo za nje kuhale in prale. Kuretina bode se bolj spečala kakor sedaj, ko prekupovalci za mali denar poberó jajca in piščeta. Glejte tudi na svinjino! Letos je kupčija s prašiči kaj slaba, kajti vsled ameriške konkurence padle so cene našim pridelkom. In torej sodimo, da utegne pravo pogoditi oni gospodar, kateri svojega prašiča domá zakolje ter se preskrbi s suhimi klobasami, in drugo slanino, mesto da žival prodá po 14—15 kr. stari funt. Prilike bode imel ti dve leti v izobilje!

Kdor ima kaj smrečjega lesa, naj ga poseka že sedaj po zimi in žagarji naj narežejo dila, debele po dva palca, vse bode šlo v denar.

Dosti zaslužka bodo imeli gospodarji, kateri bodo imeli na prodaj seno ali oves, ali kateri bodo s konji in volmí vozarili železnici. Slednjim priporočam, da se kolikor moč zjedinijo v priproste zadruge. Stopite skupaj, gospodarji, ki imate zaprego, potem boste ložje prevzeli kako večje delo! Svariti pa moram pred pretiranimi neosnovanimi cenami. Kajti vsakemu podjetniku je gola malenkost, če domačini pri-

z lučjo po vasi iskal, kaj bi tisto! Pač je resničen pregovor: „Star denar in star posel, to nekaj velja!“ Lehko je bilo Orehku, lahko, ker je imel Mihca in Metko.

Nú, pripetilo se je pa nekaj, kar je vzelo Orehku oba posla, a to je bila smrt one stare, nadušljive Obistove Katice, katera je, odkar ljudje pomnijo, osobenkovala v svoji mali kočici na hribcu. Kar sape jej je zmanjkalo in po njej je bilo, saj je pa bila tudi že stara kot zemlja. Ne vem, kako je baš bilo sorodstvo njeno z našo Metko, ali jo je pa na krstu držala, kajti toliko vem, da je bila zadnja volja Obistove Katrice, da ostane ona njena grajščina v Metkinih rokah. Hm, borme to ni mačji kašelj. Metka Tepka imela je v vasi hišo, katera, da-si ni bila grofovski grad, bila je vendar le streha, pod katero je človek lahko stisnil svojo trudno glavo in to je tudi nekaj.

Saj pravim, to premoženje človeka spremeni! Metka Tepka, katera je drugače spala kot panj in smrčala, da si mislil, da se strop nad teboj

ruši, kar ni mogla zatisniti svojih očí, odkar je postala posestnica. Premeščala se je z jedne strani na drugo, a v okrogli, že nagubani glavi vrtele so se jej čudne misli. Ima hišico, v skrinji v oni stari nogovici je tudi še nekaj plesnovih petic in kaj bode z njimi. Hm, res se baš ne more potožiti na Orehkove, dobri so jej, kot da so njeni, ali vendar, kaj bi bilo, ko bi živela lepo sama za-se v svoji hišici. Nú, ali zdaj se je oglasil v njeni notrinji nekdo: „Kaj sama, omoži se; — res nisi več ne vem kako mlada, ali si še vedno brhka in čedna. A Mihec? Mihec, oni modri Mihec, s katerim sta si bila dobra, kot da bi bila brat in sestra? Metka, bodi pametna no, premisli!“ — In mislila je Metka mislila, a v mislih plaval jej je pred očmi kot neakava čarobna prikazen Mihec Dugolín v vsej svoji dolgosti. Res ne bi bilo napačno dejala je naposled. Mihec je pošten mladenič, in že od nekedaj želela si je, če bi imela kedaj nataktni na vrat sladki zakonski jarem, le Mihca, Mihca Dugolina in nobenega družega.

tisnejo z neprimerno visoko ceno, omisliti si iz tujih krajev vozov na stotine in stotine, tako da se iznebi te neugodnosti. V tem oziru naj nas izučé skušnje, ki so jih imeli pri zgradbi Arlberške železnice, na Koroškem, v Dalmaciji in drugod.

In sedaj še končno besedo onim domačinom, kateri nameravajo kot priprosti delavci udeležiti se naše zgradbe. Glejte, kranjski delavec je tudi pri železnicah na dobrem glasu radi svoje telesne moči in svoje delavnosti, a le dokler je — trezen. Kakor hitro se pa napije — in to se zgodi žalibog prevečkrat — potem ga ni med vsemi delavci sitnejšega in surovejšega. Čast domovine naše, korist velikega podjetja, s kojim nameravamo pospešiti gmotni blagor domačega ozemlja, nič manj pa tudi lastni interes delavcev naših jim veleva, da se ne onesnažijo z ostudnim pijančevanjem, temveč da si z varčnim in treznim postopanjem kaj prištedijo od obilega zaslužka, kateri jih čaka pri železnični zgradbi.

In to načelo veljaj vsemu dolenjskemu prebivalstvu — to je najprimernejši zaključek današnjemu članku in najboljši svet rojakom našim, katerim bode železnica odpirala pogled v veliko svetovno gibanje!

Fr. Suklje.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Najzanimivše za naše bralce so brez dvoma zadnje obravnave **državnega zbora**. Finančni minister je predložil nekak načrt, po katerem se ima dosedanji davek popolnoma prenehati. Večja

podvzetja bodo morala več plačevati, zato se bode pa dal precej znižati zemljiški in hišni davek. Kadar bode ta načrt postava, ga bomo pozdravili z največim veseljem. — Ne manj važna je pa druga stvar, ki je prišla v državnem zboru v tok. Kmečke občine le predobro veste, koliko vam je plačevati za preskrbovanje v bolnišnicah, v starosti, onemoglosti ljudi, kateri niso bivali med vami leta in leta, katerih morda niste videli nikoli. Pa od kod to? V vaši občini imajo domovinsko pravico, ker so bili ali sami ali pa le njih stariši, njih matere pri vas rojene — zato morate plačevati. Vsakdo sprevidi, da to ni prav; kjer je človek pustil svoje delo, svoj zaslužek, tam naj se skrbi zanj, ko obneme. Glejte, ravno v tem pomenu hoče državni zbor premeniti dosedanjo domovinsko postavo. Reč se še le obravnava, ali gotovo je, da se bode določilo, da dobi vsakdo po preteku gotovih let domovinsko pravico tamo, kjer biva, ako se je le pošteno vedel. Tudi te postave. kadar jo dobimo, bomo srčno veseli.

Jako zanimiva novica za nas je, da se snuje za pomlad „**prvi slovenski katoliški shod**“ v Ljubljani. Taki shodi so za današnji čas neizrečeno važni. Nemei, Francozi, Lahi itd. so jih že imeli. Tudi v Avstriji smo jih imeli vže na Dunaju in v Gradcu. Prepričani smo, da bode tudi nam Slovencem tak shod največja dobrota. Ker pa je danes prepozno in nam manjka prostora, bomo o tem govorili v prihodnjem listu.

V **Bukovini** je nastal razpor med deželnim predsednikom in deželnim glavarjem. S prvim je večina deželnih poslancev bukovinskega naroda; z drugim so veliki posestniki. Kaj bode temu nasledek, pač še ne vemo.

Prihodnjega dné je bilo. Mihec cepil je baš na dvorišči drva, ko je prišla Metka trske nabirati. Ko je zagledala njega, kateri jej je bil od nekega časa vedno v mislih, kakor da se je sramovala tega, upognila je glavo in molče nabirala trske. Zagledal jo je Mihec:

„Pasja capa, to smo pa moški!“ — počel je on.

„Zakaj tako praviš?“ — dejala je ona in vzdignila glavo.

„Nu, odkar imaš hišo, kakor da se niti ne zmeniš za nas druge siromake!“

„Ne govori tako, Mihec, morda pa ni tako!“

„Glavo dam, če ni. Nu, če nisi prevzetna si pa žalostna. Ejej, ko bi jaz tako-le hišico dobil, to bi zavriskal in dejal: „Nú, Metka, kar h gospodu župniku, da naju okliče, hišo imava, drugo bode pa že Bog dal. Ejej, tako bi jaz napravil, tako in se ne bi tako kujal, kakor ti!“

Kaj vém kako je bilo, ali je naposled tudi Metka tako mislila, kakor Mihec; to vem da so

bile vse prošnje Orehkove, da še pri njem ostane, zamán in da je drugo nedeljo gospod župnik po dovršeni pridigi naznanil to-le novico:

„Miha Dugolín zakonski samski sin pokojnega Matevža Dugolína in njegove tudi že pokojne žene Jerice rojene Hlebec iz Zabje Doline, star 46 let, jemlje v zakon Marjeto Tepko, zakonsko, samsko hči pokojnega Petra Tepke in njegove tudi že pokojne žene Urše Petelin iz Zabje Doline, stare 48 let. Danes sta oklicana v prvič. Kdor vé zakonski zadržek itd.“

Oje to je bilo šepetanja in ogledovanja. Pri-povedovalo se je, da tako mladih ženinov že davno ni bilo, da je nevesta za cele dve leti stareja od ženina in kdo še vé kaj družega, saj veste kakovi so jeziki posebno pa ženski. Metka tega ni vedela, pa vendar je zarudela kot kuhan rak, ko so gospod župnik njeno ime na leci omenili. Ej, ljudje božji, saj je bila oklicana prvič v življenji!

(Konec prihodnjí.)

Kaj je novega po širokem svetu?

Na **Ruskem** je še vedno med narodom boj za versko šolo in proti njej. Kaže se vendar, da bode zmagala verska šola, cesar se je odločno postavil zanjo.

Francozko ministerstvo se je odpovedalo. Sedaj ima predsednik težavo: ne more dobiti novih ministrov.

Papež so dali francoskim škofom — vernim pismo, v katerem priporočajo, naj se Francozi sprijaznijo z republiko — ter skrbje zlasti za to, da bode ta ljudovlada krščanska.

V **Rusiji** je po nekaterih krajih še vedno grozna lakota. Ljudje mro lakote; legar razsaja. Najhujše je pa, ker kaže slaba letina tudi letos. Ozimina je v mnogo krajih pozebla. Ker manjka tudi klaje, je živina ali pocepala ali pa so jo morali prodati; zato pomladi ne bodo mogli kmetje polja obdelavati.

Veliko pomanjkanje je letos tudi v **Črnej Gori**. Prejšnja leta je dobivala ta gorata deželica žito iz Rusije, a sedaj Rusija sama strada, kako bi pomagala drugim?

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. — Veselice in zabave se vršé letošnji predpust pri nas ena za drugo, ter ena drugo prekosujejo. Jako lepa je bila zabava na Vodnikovi svečanosti dné 1. febr. v tukajšnji Čitalnici; vse točke vršile so se povsem dobro. Omeniti nam je posebno dvospeva Ujeta, samospeva Milotinke št. 2., obe spremljani na glasovirji sta zelo dopali dokaj zbranemu občinstvu; posebno pa je žel priznanje krasni mešani zbor Vodnikov venec. S tem vencem je pa pokazal g. pevovodja V. Tuček, koliko se z dobro in resno voljo ter marljivostjo doseže. — Dné 13. febr. imel je naš „Sokol“ jako lep ples, kateri je bil dobro obiskan. Dvorana je bila jako lično okrašena in lepo je bilo videti brhke „Sokole“ plesati z lahkonožnimi gospicami jugoslovanski „Kolo“. — Dné 20. feb. imeli smo glediško predstavo; igrali ste se igri: „Popolna žena“ in „Ona me ljubi“. Pri obeh predstavah so gospodje in gospice dobro igrale. Žal, da nam premali prostor ne dopušča več o njih spregovoriti. Željo pa le gojimo, da bi jim sledile še druge predstave.

Katoliška družba rokodelskih pomočnikov je imela ta predpust tudi svojo drugo veselico 21. feb. Pri petju, deklamacijah in igri „Vsak po svoje“ so se rokodelci odlikovali, da so želi obilno a zaslužen po hvalo. Po predstavi je bila šaljiva loterija, ki je povzročila mnogo smeha pa tudi dosti vresničenih še več pa nevresničenih näd. — Radi influence in prepogostih slavnosti sta bili zadnji dve veselici manj obiskani, kakor poprej. Vendar sme biti zlasti rokodelsko društvo z vspehom zadovoljno. Hvala za dober vspeh gre zopet pred vsem gosp. prof. Vrhovcu in gosp. P. Otokarju Alešu.

G. slikar Cej, je društvu napravil zopet nekaj kulis, ter jako lep zastor, kojega se je kaj pogrešalo. Gospoda vnovič priporočamo najtopleje vsacemu, ki potrebuje pošteno delo po nepretiranej cenil!

Iz Laknic. — Ko sem v predzadnjem listu „Dol. Novic“ bral dopis iz Vodala pri Mokronogu, mi je nekako tesno prihajalo pri sreč, ker govori dopisnik o nas nekako porogljivo. Ker ni odgovora, odgovorim jaz nekaj.

Prosim vas g. dopisnik, povejte nam tiste nesrečne kmete, ki svoje pošteno vino brez koristi doma potratijo. Jaz jih poznam mnogo, ki so prodali polovico malega pridelka, tudi vse, za dom pa si napravijo le tako znani pikolin. Ali smete izreči tako obrekovanje čez vse Dolenjsko? (Odgovor vredništva). Gospod dopisnik ni nikdar dejal, da so vsi taki, pač pa da so nekateri — in teh žal, je preveč. Vaša dolina še ni vsa Dolenjska. Mi pa smo jih poznali in jih še poznamo blizo in daleč od vas, ki so zavoljo preobile pijače zapravili grunt in vse. Povprašajte le sodnijo v Mokronogu, Novem Mestu, ali pa dobro pogledjte okolo sebe, pa bodele videli. Gospod, kaj nam pomaga, ako skrivamo lukije na blatah; raje skušajmo, da jih zašijemo; kaj koristi, ako bi Dolenjci skrivali napake, katere imamo mi kakor tudi ljudje drugod; prizadevajmo si raje, da jih po zmóžnosti odpravimo. Ako bomo mižali in molčali, se to ne bode zgodilo nikdar!

Dalje pišete: „Sploh omenja dopisnik, da se v jeseni potratil preveč živeža, pijače — spomladi pa jemljo na upanje od širokovestnih trgovcev žito za drag denar, ali na mošt . . .“

„Odgovor vredništva“. Ali mar ni res tako? Vsi niso taki; gospod je dejal, da se zgodi marsikdaj marsikje — in to je žal gola istina. Poznamo sami namoštnike (ako jih tacihi ni pri vas, blagor vam), poznamo jih blizo in daleč po Dolenjskem, ki so zahtevali jeseni mošta za trikrat, štirikrat toliko, kakor so posodili spomladi denarja. Je-li greh, ako „Dol. Nov.“ opominjajo, naj vsakdo pazi in računi jeseni, da mu ne bode sila spomladi iskati pomoči pri takej — pijavki!

Isto smo tudi morali gledati s solznimi očmi sami, da je resnica, kar piše dopisnik iz Vodala o živini „na reji“. Razumi se zopet, da niso vsi taki, ampak le nekateri. Je-li pa hudo napačno, ako se nam smilijo taki ubožci, ki delajo za tuje žulje?

Gospod dopisnik in vsak pameten človek tudi gotovo privoši našemu kmetu kupico vina — zasluži ga za svoj obilni trud; ali, kakor sami pravite, le če je po pameti. Toda vsi niso pametni, kakor tudi na Gorenjskem ne. Je-li pa napačno od nas, ako včasih povemo, da bi se pri tem ali onem dalo kaj zboljšati? Gotovo ne. Bolnik, ki bolezen prikriva, bode težko ozdravel, ker mu zdravnik ne vé pomagati.

Iz Starega Trga pri Poljanah. *) — Prav res, kakor navlaš primeren je ta pridevek našemu najzadnjemu „trgu“ Dolenjske na jugu. Da stari smo, pa stari na vse strani, kamor se ozreš; za pol stoletja menda prav nobeden ne pomni kake posebne znamenitosti ali novosti, ki bi zaslužila, da se objavi očitno pred svetom. Sicer tudi mi začnemo vsako leto z novim, a ostane vendar vedno le staro. Vročina in mraz, solnce in dež, burja in sneg, ki se neprestano vrstijo, so pač reči stare kot zemlja. In mi „tržani“ kolikor nas je doma? Tudi mi smo in ostanemo, kakor smo bili zadovoljni sami s seboj in nič nas ne briga, naj se svet vrti in suče, kakor mu je drago, naj drugi napredujejo ali nazadujejo, kakor hočejo, nam prav nič mari, mi sploh ne snčemo plašča po vetru.

*) Vsled neprilike zakasnilo.

Sicer pa nikdar ne mislite g. vrednik, da smo ravno v paradizu. Ne, grenkosti in britkosti imajo tudi tu svoje mesto, a prenašamo je z vso potrpežljivostjo in globoko ponižnostjo. Včas bi res človek rad potužil svoje gorje, toda komu? — Nadjamo se vedno boljših časov, toda kakor je videti — vse zamanj.

Nekaj novega bi vam pa le rad danes povedal, prav za prav ne novega, recimo raje žalostnega, zakaj smrt ni nova, razsaja po širnem svetu vže od njega dni. — Dne 17. januarja t. l. izročili smo črnemu prahu zemeljskemu truplo blagorodne gospe Marije Engelmann, soproge tukajšnega vrlega g. nadučitelja. Gola resnica je, da vsaka reč na svetu le nekaj časa trpi, potem pa neha, izgine ali se spremeni. Hitro minejo dnevi veselja in radosti, a prenehajo tudi žalostne ure bolečin in britkosti. In kdo je pač slednjih več prestal, nego ravno pokojna gospa? Po mnogoletni silno mučni boleznii izdihnila je blago svojo dušo. Bila je v resnici prava mučenica v svojih dolgo-trajnih, skoraj neznosnih mukah, ki jih je pa tudi z isto mučeniško srčnostjo, udanostjo in potrpežljivostjo prenašala do poslednjega izdihljeja. Nikdar nisi slišal žal besede iz njenih ust, nikdar nobenega godrnjanja, ne pritoževanja ali obupnega vzdihovanja, da si ravno več let iz postelje se sama niti ganiti ni mogla. Prijazen smehljaj pozdravljaj te je vedno, kedar si jo obiskal, mir in srčna zadovoljnost lesketala in odsevala ji je ves čas čudovito na njenem velem obličji. Ako si spregovoril besedo o nadzemeljskih rečeh in o rajskem veselju nebeščanov, zasvetila se ji je vselej solza radosti v očesu in ves obraz ji je žarel z vidnim hrepenenjem po večnem združenju z njimi. Trpela je rada, trpela veselo, ni čnda, da je bila tudi njena smrt tako mirna, labka. Pač najlepši vzgled vsem, ki v enakih težavah pričakujejo ure ločitve.

Zatorej duša preblaga, radnj se in vživaj veselje nad zvezdami, saj le skozi križ in trpljenje gre pot v življenje.

Domače vesti.

(Vodstvo tukajšnje dečke ljudske šole) je dobilo od deželnega šolskega sveta jako laskavo priznanje za svoj vzgledni trud in jako povoljne vspehe pri podučevanju. Iz srca gratulujemo v. č. gg. očetom. Povrne naj jim Bog, kar store za naše mesto, za milo mladino!

(Muzikalično-deklamatorično akademijo) na korist dijaškemu podpornemu društvu v Novem Mestu, prirede gimnazijski dijaki pod vodstvom svojega pevovodje, čast. gosp. P. Otokar Aleša, v četrtek 10. marca v dvorani „Narodnega doma“. — Vspored: 1. A. Nedved: „Avstrija moja“. Mešan zbor z orkestrom, priredil Ign. Hladnik. 2. „Prolog“. 3. Vollrath: „Jagdehor“ (lovski zbor) 4. Brinlei Richards: „Der Vöglein Abendlied“. Gosli in klavir. 5. F. S. Vilhar: „Domovini“. Mešan zbor. 6. E. Geibel: „Der Tod des Tiberius“. Deklamacija. 7. Waldmann v. d. Au: „Pomladna radost“. Mešan zbor. 8. A. Heidrich: „Sirota“. Moški zbor. 9. „Ouverture“. 10. „Veliki dobitek. Gluma z godbo in petjem v treh dejanjih, prirejena po Nestroju. — Začetek ob sedmih zvečer. Vstopnina: Vstopnice za osebo po 30 kr. (za dijake 20 kr.), sedeži za osebo po 50 kr. se dobivajo zvečer pri kasi; sedeže oddaja 8., 9. in 10. marca tudi g. J. Krajec. Predplačila se hvaležno sprejemajo.

(Influenca) jela je meseca februarja jako nevsmiljeno razgrajati tudi po našem mestu. Obolelo

je toliko prebivalcev, da imata gg. zdravnika dela čez glavo. Mestni odbor je nameraval imeti pretečeni teden jako potrebno sejo — a ni bilo mogoče, ker je bolnih toliko odbornikov, da ni mogoče spraviti skupaj potrebnega števila gospodov. Nadejamo se vendar, da nas bode nadloga kmalo pustila.

(Maskarado) prirejena po „Sokolu“ in Čitalnici bode, kakor čujemo danes večer originalna vsled obilnih priprav. Gotovo bode živahna, kakor so bile dosedaj vse čitalnične maskarade.

(Šmihelsko-Stopiški župan) g. Franc Kastelic se je županstvu radi različnih uzrokov odpovedal. Namesto njega je izvoljen g. J. Žan, po domače Penca iz Težke Vode.

(Umrli) je v Trstu znani slovenski pisatelj gosp. Fr. Cegnar, poštni višji kontrolor v pokoju. Rodil se je pri Sv. Duhu pri Skofji Loki. Pokojnik je na slovenskem slovstvenem polju mnogo storil in bil ob svojem času tudi sovrednik „Edinosti“. Tržaški Slovenci so ga v lepem sprevedu spremili k poslednjemu počitku Blag mu spomin — Umrli je dne 21. februarja na naglo, tu vsem dobro znani Žungar; to je bil slaboumen mož in za naš okraj nekaj original ter otročji strah. Če to poročamo, ni to nikakor radi tega, da bi se še po njega smrti šale vganjale, ker bolje bi bilo, kdor je imel čas z njim burke vganjati, da bi bil siromaka kaj podučil.

(Pred porotniki pri tukajšnjem okrožnem sodišči) bili so obsojeni: 15. febr. Ahlin Terezija in Makše Ursula radi hudodelstva detomora, prva na sedem, druga na šest let težke ječe; — 16. febr. Rodič Ježef radi pregreška zoper varnost življenja na osem mesecev ostrega zapora; — 17. febr. Bosin Peter radi hudodelstev posilne nečistosti in oskrumbe na pet let težke ječe; — 18. febr. Stalzer Ernest in Pečaver Ludovik radi hudodelstva ponareje kovnega denarja, oziroma deležnosti na tem hudodelstvu na trinajst in oziroma na šest mesecev ječe; 19. febr. Dejak Anton radi hudodelstva zažiga na sedem let težke ječe; 20. febr. Piletič Terezija radi hudodelstva poskušnega zapeljevanja k ponareji papirnatega denarja na devet mesecev ječe.

(Nadzorstvo meščanske hoste v Rasnem) naznanja, da se je dosedanji logar službi odpovedal. — Vse naročila naj se tedaj novemu provizorično nastavljenemu Matija Klopčarju iz Uršnih Sel izročajo.

(Levstikovi spisi) znanega slovenskega pisatelja in jezikoslovca, pokojnega Fr. Levstika, o katerem smo tudi v našem listu vže marsikaj povedali, zbranih spisov sta prišla na svetlo dva zvezka pesmi, pri gg. Kleinmayrju in Bambergu v Ljubljani. Več o tem spregovorimo ob drugej priliki. Naši izobraženi in premožniši Slovenci bodo pač segli po delih učnega moža.

(Družba sv. Mohorja) sklene do 5. marca nabiranje udov za l. 1892. Kdor se še ni vpisal, naj se torej požuri kar brž, ker bodo gg. poverjeniki odposlali vpisne pole precej, ko pride zgoraj omenjeni dan. — Govorili smo o tej prekornostej družbi vže mnogokrat. Danes rečemo le še: „Prepričali ste se lani, koliko prekornostnega in zanimivega berila ste dobili za jeden goldinar“. Družba obeta letos še znamenitejša dela; opomnim zlasti knjigi: „Domači zdravnik“ po navodu znanega g. župnika Kneipa, in „Jeruzalemski romar“ s podobami itd. — Stari člani ostanite zvesti, novi pristopite!

Razne vesti.

* (Našim šiviljam) naznanjamo, da je naprtnik sedaj že 225 let v rabi. Prvi naprtnik izdelal je l. 1667 zlatar Nikolaj Benschosten v Amsterdamu, ter ga daroval nekej gospodičini za njeni godu to opombo, da bi si pri šivanju prsta ne zbodla.

* (Visoka starost.) V Bistriškej občini pri Bozkovicah na Moravskem živita zakonska človeka v tako visokej starosti, o kakoršnej se-le redkokeđaj sliši. Mož ima 142, žena 118 let. Oba sta še pri najboljšem zdravju in nenavadno krepka. Od starejših njunih otrok ima najstarejši 98, drugi 95, tretji 93 in četrti 90 let. Znameniti ljudje!

* (Delavski nemir na Nemškem). Obilo brezposelnih delavcev je 26. febr. v Berlinu na Nemškem ulomilo v več pekovskih in mesarskih prodajalnic in si osvojili živež. Policija je morala orožje rabiti. Več je zaprtih — Tudi po Italiji, Španiji in celo na Dunaji nahajajo se velike množice pomanjkanja trpečih brezposelnih delavcev.

Smešnice.

(Smešna pa resnična dogodbica.) Na nekem sejmu kupil je nek mož od neke žene kravo, ne da bi bil posredoval kak mešetar. Ko sta sama likof pila, reče mož ženi: „Vidite, ker sva tako lepo sama brez vsega mešetanja kupčijo sklenila, tako da niti nihče ne vé, koliko da sem vam dal za kravo, povejte mi zdaj še lahko na uho, da nobeden ne bode slišal — vsaj nobenega to nič ne briga — ima li krava kako napako ali ne?“ Žena se nekaj časa obotavlja, potem pa možu na uho pove: „Mleest se ne dá rada, vselej breca.“ — „No ravno prav, vidite žena, da mi to poveste, ker to se dá zdaj, ko smo kupec in prodajalec in krava še skupaj, prav lahko odpraviti. Pojdiva h kravi, vi zvite denar v pest in podajte ga ravno pod kravinim vimenom, jaz ga vam bodem dal pa čez brbet zopet nazaj — in krava meni ne bode več breca.“ — Brezpametna ženica res to stori, dá pod vimenom ves denar možu v pest; ta se pa odreže tako-le: „No vidite žena, mene vaša krava vže ne bode breca, ker jaz imam zopet svoj denar, vi pa zopet svojo kravo“, in šla sta narazen.

(Pokorščina) je vsakemu dolžnost, „podučuje učenik v šoli; „komu moraš biti ti pokoren, Miha?“ „Svojim starišem.“ — „Povej ti Janez, komu mora biti naš župan pokoren?“ „Gospodski.“ — „In ti Jurij povej, komu moram biti jaz pokoren?“ — „Vašej gospej,“ se odreže učenec.

(Težak križ.) Nezadovoljen mož pritoževal se je gospodu župniku: „Ni mi več mogoče prebiti z njo, kajti ves božji dan vrešči in me zmerja: to je res pregrozen križ!“ — „Moj sin, nosi ga potrpežljivo!“ tolažil ga je gospod župnik. „Kaj? Jaz da ga naj še nosim? Moj križ vaga skoraj dva centa!“

(Odkritosrčno.) Tujec prosi župana, naj mu posodi nekaj goldinarjev, ker jih silno potrebuje. Župan začuden odgovori: jaz vas čisto nič ne poznam, pojdite prositi ljudi, kateri vas poznajo. Tujec: kdor me pozna, mi tudi nič ne posodi.

V Novem Mestu v mesecu januarju vračujoča se pisma.

Theodor Pugelj, Lichtenwald. — Medelic, Laibach. — Uršula Markus, Netretič. — Johana Mišjak, Nord Amerika (?). — Marija Hrovat, Erlant Amerika. —

Janez Kozoglav, v Chicago. — Franz Bohte, Chicago. — Papp Sander, Szabadka. — Aloisia Žura, Laibach. — Gregor Mervec, Calumet Nord Amerika (rec.) — Franz Kresal, Neu Jork Nord Amerika (rec.) — Anton Zaletu, Laibach. — Alois Susteršič, Valpovo. — Ignaz Rubič, Werschlin. — Johan Šašek, Neu Jork (rec.) — G. H., 975 Wien. — Johan Dovjak, Köflach. — „All Heil, posterestante Villach. — Juliana Schober, Gradac. — Matija Tomić, Möttling. — Anton Jerdan, Kostanjevica. — Janez Golob, Doljna Straža. — Mathias Žura, Šabac Serbien. — Franc Zupanc, Agram. — Josef Berkopo, Neu Jork (rec.) — Franc Umek, St. Helena Amerika. — Dr. Otokar Linder, Mähring. — Jože Zupančič, Leskovec (rec.) — Anton Marinčič, Neu Jork. — Johan Jazbec, Čatež. — Maria Prime, Triest. — Valentin Forigarini, Arch. — Peter Wolfsegger, Gottschee.

Popravek.

V predzadnjem listu se nam je vrnila neljuba napaka, da so mili g. proš Peter Urh darovali za družbo rokodelskih pomočnikov 20 gold., kar pa zdaj popravimo, da so darovali 25. gld.

Listnica uredništva.

Gosp. F. P. v C. v obče naš list pesmi ne prinaša.

Loterijske srečke.

Gradec	13. februarja	52	68	26	10	79
Trst	20. „	34	15	72	53	17
Gradec	27. „	40	46	79	88	38

ZAHVALA.

Za izraženo tolažilno sočutje povodom smrti najine nepozabne matere

Marije Frankovič

ter za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu pokoju izrekava najprisrčnejšo zahvalo.

V NOVEM MESTU, 27. svečana 1892.

(68)

Henrik in Marija Frankovič.

Proda se prostovoljno

znano Rormanovo posestvo v Dobrovški Vasi z ugodnimi pogoji. Več se izve pri gosp. župniku v Škocijanu.

(67—1)

Osobe, ki prihajajo mnogo z ljudstvom v dotiko, morejo si brez truda zagotoviti

— lep zaslužek, —

ki se spreminja v stalen letni dohodek in se more uživati do smrti. Kapitala zató ni treba, pač pa mora dotičnik znati razločno slovenski pisati. Občinski tajniki, gostilničarji, trgovci, cestarji, dacarji, občinski sluge in dimnikarji imajo posebno priložnost okoristiti se s tem zaslužkom. Pisma pošiljajo naj se pod šifro „J. Z. 31“ poste restante v Ljubljano.

II. Razglas. št. 262.

Ker k občenemu zboru prve dolenske posojilnice v Metliki dne 21. febr. 1892 dovolj povabljenih ni prišlo, se občni zbor skliče vnovič na 19. marca 1892 ob 9. uri dopoludne v občinsko pisarno v Metliki z dostavkom, da se bode sklepalo ta dan o predmetih dnevnega reda brez ozira na število navzočih društvenikov.

Nadzorstvo 1. dolenske posojilnice v Metliki,
dne 21. februarja 1892.

Razglas.

Občni zbor posojilnice v Črnomlju,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
se dne 28. febr. t. l. radi bolezni nekterih udov načelstva ni mogel vršiti in se prestavi na dan

20. marca t. l. ob 3. uri popoldne
v posojilnični sobi.

DNEVNI RED:

1. Poročilo ravnatelja.
2. Predlaganje računa za 1891 in razdelitev čistega dobička.
3. Določiti se ravnateljstvu remuneracija za l. 1891.
4. Volitev ravnateljstva in računskih pregledovalcev za prihodnjo volilno dōbo.
5. Nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

(61—1)

Ravnateljstvo.

Na prodaj (57—1)

je iz proste roke hiša štev. 25 v enem nadstropji, katera je sposobna posebno za kmetisjstvo in se sestoji iz kletje, hlevom za živino in prešiče, prostorno kolarnico, lepim vrtom, gozdom in njivo. Več se izvê pri gospodarju hiš. štev. 15 v Novem Mestu.

200.000 tri do štiriletnih smrek

ima naprodaj grajščinsko oskrbništvo v Radečah in sicer po 2 gld. Dobe se tudi v St. Rupertu in v Podkrajem blizu Terbovelj. (58—1)

Na prodaj je (59—1)

nova močna vlnska stiskalnica (preša) z dvema predaloma, dva vlnska soda, jeden obsega 50, drugi 33 av. veder z železnim obročem in jeden mlin za grozdje drobiti. Vse po nizki ceni proda gospod Majdlč, oskrbnik graščine Stari Ribnik jedno uro od Metlike.

Dobre slivovke in borovničarja

je naprodaj več hektolitrov v Kotu pri Mirni. Fini borovničar stane stari bokal 2 gold., ter je najizvrstnejši lek proti mnogim boleznim, zlasti proti bolečinam v želodcu itd. [55—1]

Kovaški pomočnik

dober, pošten in priden delavec se sprejme takoj proti 10. gld. mesečni plači z hrano in stanovanjem v kovačnico na Dvoru pri Žužemberku.

(60—2)

Janez Zurc.

Okrajna bolnišna blagajna v Novem Mestu

ima

svoj redni občni zbor

v nedeljo, dne 6. marca točno ob 10. uri dopoludne v mestni dvorani.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo blagajničnega stanja za leto 1891.
3. Poročilo pregledovalcev računov.
4. Volitev novega odbora: a) načelnštva, b) nadzorništva in c) razsodišče.
5. Posamezni nasveti.

Novo Mesto, dne 10. februarja 1892.

(45—2)

Načelnštvo.

Pri oskrbništvu grajščin Grm, Boršt, Graben in Dobrava, pošta Novo Mesto je na prodaj 200 metr. stotov krompirja (Magnum bonum) 1000 mernikov ovsa, 1000 mernikov koruze in 80 mernikov rudečega fižola. (38—3)

Poleg mestnega mlina

najbližnji mlin poleg Rudolfovega, z opravo na valjce je na prodaj ali se za več let v najem oddá.

Ker mi druga opravila branijo, se nadalje še z mlinom pečati, ga ponudim po ceni v nakup, ali za več let v najem.

Mlin je zelo prostoren, trdno zidan, s štirimi pari kameni in še z vso opravo na valjce; je v dobrem stanu, najbližnji mlin poleg Rudolfovega na dobrem potoku „Težka voda“, od mestnega Rotovža samo 1100 korakov oddaljen; s tremi gospodarskimi poslopji, lepim velikim vrtom, njivo in malim travnikom nasajenim z sadnim drevjem za 20 centov mrve; na prijaznem kraju. Priporočam ga po ceni v nakup mlinarjem, ali z ozirom na zagotovljeno dolensko železnico do Rudolfovega, za kako drugo industrijsko podjetje z vodnim gonilom, na priliko: za mehanično mizarstvo, oljarno, strojarjo, umetno ključavničarstvo ali druga podobna podjetja.

Opominim, da je v prvem nadstropji mlina lepo stanovanje z šestimi sobami in pravilno pečnico, vežo in kuhinjo, da ima voda pri mlinu slapa ali padca 2-30 metra in da je jéz, ker iz obrezanega kamna v cement vyzidan, za večno trden.

Plačati je precej pri kupu samo 1000 gld., ves drugi znesek pozneje v letnih obrokih.

Alfonz Oblak,

posest. mlina v Kandiji pol. Rudolfovega.

Nakup slame.

10 metr. stotov slame za nasteljo za konje kupi knez Auerspergov logarsko oskrbnitvo v Soteski. Ponudbe s ceno od 100 kil v Sotesko dostavljeno naznani naj se omenjenemu logarskemu oskrbnitvu. (34—3)

Prosta prodaja posestva.

Proda se iz proste roke hiša, št. 8 v Kandiji poleg Novega Mesta blizu mostu v kateri je bila že več let gostilna. Hiša obstoji iz petih sob, kuhinje, jedilne shrambe, konjskega hleva za 10 glav, dveh svinjskih hlevov, šupe za vozove, vinske kleti in kleti za zelenjavo, vse v dobrem stanu; zraven je tudi pristava obstoječa iz pol grunta zemlje, s skednjem in kozolcem — Proda se vse skupaj, ali pa hiša posebej in pristava posebej. — Ker se bode v prihodnjem letu gradila železnica, nadejati se je v tej hiši dobre trgovine. Prodaja se to posestvo vsled starosti posestnika. Več se izve ravno tam

Lepo posestvo

arondirano, v obsegu od 43 oralov z vsem gospodarskim poslopjem v dobrem stanu, visokim gozdom, vlogradom, poljem in travnikom, kjer se dvakrat do trikrat kosi in se dobi nad 400 stotov najboljše sladke krme, se takoj proda, ali pa v najem odda — Cena z vsem (fundus instructus) 8000 gold. Več se izve pri uredništvu „Dol. Novic“. (54—1)

Na prodaj je 50 hektolitrov zbrane zgodnje „Szekler semenske koruze“

katera tudi po rudeči detelji še lahko dozori. Obrodek od ha 60 do 80 hl po 85 kg, ali od orala 120 do 150 merikov. Za naše podnebje najbolj primerna, ohrodna koruza, katera med vsem vrstam najokusnejšo moko daje — Cena 1 hl 7 gld., 100 kg 8 gld 25 kr. in 1 mernik 2 gld 50 kr. Obrazec (mušter) se dobi na zahtevanje proti poštnini

Oskrbništvo M. Gresselnove grajščine

v Trebnjem na Dolenjskem. (52—2)

Naprodaj je nov mlin, (46—2)

s tremi tečaji, prav dobro narejen, voda visoka te jo je zmirom dosti, v dobrem kraju eno uro od železnice, pri cesti in je v obližji tudi premogokop. Pri njemu so tudi njive in travniki. Plačati je jeden del takoj, ostalo pa se lahko plačuje v letnih obrokih. Več se izve pri Janezu Lenardu, v Rajhenburgu, Štajersko.

Gabrov in bukov les

na gotovo dolžino rezan in po naročilu cepljen kupuje

G. Tönniesova tovarna

(42—2)

v Ljubljani.

Naprodaj je v Novem Mestu hišna številka 34

Ilepa garnitura

hišne oprave z usnjem preoblečena, obstoječa iz zofe, šestih stolov in dveh naslonjačev. (56—1)

Razložba in svarilo.

Z današnjim dnevom izpuščen je moj potovalec Ivan Grebenc iz službe ter mu je pooblastilo odvzeto, tako, da nima več pravice za mene šivalnih, kakor tudi poljedeljskih strojev ali blagajnic itd. prodajati, denar ali denarne vrednosti sprejemati, ter izrekam stem razločno, da take plačila ne spoznam.

Ljubljana, dne 10. februarja 1892.

Franz Detter,

[53]

zaloga strojev.

Mestni mlin

se daje v najem. Več se izve v občinski pisarni Novomeški. (39—3)

V najem se odda, (48—2)

dne 13. marca ob 3. uri popoldne hiša v Št. Rupertu blizu farne cerkve, kjer je že bila več let gostilna in mesarija in obstoji iz dveh sob; potem mesnica, dve kleti, hlev, šupa, pōd in svinjaki in sicer pod tem pogojem, da se najemščina nastopi dne 24. aprila 1892. leta za 3 ali pa za 6 let, kakor se že pogodi. Več se izve pri Franc Kristan-u.

Na prodaj so:

tri kočije, ena čisto nova, na pol pokrita, druge dve kočiji nekoliko slabije, toda še za vsako rabo, ena na pol pokrita, druga s štirimi sedeži, vsa pokrita; dalje sedem konjskih oprav, težak in lahek voz, vse se takoj po nizki ceni proda v hiši štev 87 v Novem Mestu. (28—3)

Pravega čistokrvnega

(50—2)

švicarskega bika

spuščajo v hlevu deželne kmetiške šole na Grnu po 60 kr., potem pravega, čistokrvnega angleškega

jorkšir-mrjasca

po 30 kr.

Za kovače in ključarje.

Knez Auerspergov logarski urad v Soteski prodaja od sedaj nadalje meterski stot debrega oglja po 1 gld. 60 kr. (Hektoliter po 28 kr.) na prostoru v Dvoru. Nakaznice za prejem oglja izgotavlja proti gotovi plači knežev logarski urad v Soteski in knežev logarski adjunkt v Žužemberku. (85—3)